

Передмова до фонду

Бобровицька районна рада товариства сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву (тсоавіахім), смт Бобровиця Чернігівського округу

Ф. Р-2542, 16 об. зб., 1924–1930 рр.

I. Історія фондоутворювача

12 березня 1923 року за ініціативи радянського уряду України та військового командування засноване Товариство авіації та повітроплавання України і Криму (ТАПУК). Завданням товариства було сприяння розвитку повітряного флоту країни та залучення до цієї справи молоді. З цією метою за сприянням Чернігівського губерньського відділу товариства підготовлений і виданий збірник «Уся Чернігівщина», виходить стінгазета «Літак». Також розповсюджувалися брошури, листівки з історії авіації, читалися лекції, організовувалися планерні гуртки, авіакуточки та авіамузеї. Кошти товариства йшли на користь військово-повітряного флоту – на будівництво аеродромів, ангарів, казарм, забезпечення обмундируванням.¹

23 травня 1925 року ТАПУК та Товариство друзів хімічної оборони і промисловості (Доброхім) були об'єднані у Товариство друзів авіахімічної оборони і промисловості (Аерохім), яке сприяло розвитку авіаційної і хімічної промисловості, створенню повітряної і хімічної зброї для оборони держави, також використанню авіації у справі повітряних сполучень, а хімії – у розвитку народного господарства (боротьба з шкідниками, штучні добрива тощо), зародженню метеорологічної служби України.

23 січня 1927 року шляхом злиття Аерохіму і Товариства сприяння обороні (ТСО) було створено Товариства сприяння обороні, авіаційному і хімічному будівництву (Тсоавіахім), мета якого – сприяння зміцненню обороноздатності держави, розповсюдження військових знань серед населення, патріотичне виховання молоді. Організація створювала тири, стрільбища, будинки оборони, аероклуби, гуртки, в яких молодь вчилася навичкам поводження зі зброєю, водінню транспортних засобів, знайомилася із загальними основами військової справи.

Слухачі і курсанти гуртків і клубів отримували спеціальності телефоністів,

телеграфістів, радистів, мотористів, парашутистів, пілотів, санітарів та медсестер. У 1948 році реорганізовано у ДСТААФ.

II. Історія фонду

Дата першого надходження фонду до архіву невідома. Документи фонду, загальною кількістю 15 справ, були описані у описах № 1 і № 2.

У березні 2015 року описи пройшли об'єднання і перероблення. В ході цих робіт були уточнені заголовки справ та крайні дати документів, проведена пересистематизація справ. В результаті всі справи описані в опису № 1. Недіючі описи №№ 1, 2 приєднані до фонду – справа № 16.

Основні документи фонду Резолюція XIII з'їзду РКП(б) про будівництво повітряного флоту, розпорядження губвідділу ТАПУК про організацію політично-виховної роботи в осередках, та окружного відділу Аерохім про злиття ТАПУК і Доброхім у товариство Аерохім, перереєстрацію членів товариства. Інструкції про організацію аерокуточків, розслідування нещасних випадків, заохочення селян до членства в товаристві, сплату членських внесків, роботу місцевих відділів Аерохім. Протоколи засідань правління окрвідділу ТАПУК, райвідділу Аерохім. Положення про місцеві змагання літаючих моделей. Правила епізодичних та кругових польотів, тези з доповіді про діяльність окрвідділу ТАПУК, здійснення закордонних перельотів. Статут аерокуточків. План проведення стрільб, Місячника повітряного флоту. Програма навчання аерохімкоманд, занять гуртка повітряно-хімічної оборони. Акт обстеження роботи сіл осередків. Відомості про роботу осередків і груп юних аерохімівців у військових частинах. Листування про відзначення Всесоюзного дня повітряного флоту, розповсюдження періодичних видань «Повітряний флот» і «Червоний Літак». Касові та меморіальні бухгалтерські документи. Анкети, іменні списки членів товариства..

III. Характеристика опису

Документи фонду описані та обліковані в опису № 1. Заголовки справ розкривають зміст документів. Крайні дати справ в опису зазначені на рівні число, місяць, рік. До опису складено необхідний довідковий апарат: титульний аркуш, передмова, перевідна таблиця шифрів. Станом на 11.03.2015 року в опису обліковано 16 справ за 1924–1930 роки.

Начальник відділу

О.В.Носенко

11.03.2015